

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610- **13072590**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

18 Temmuz 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/26752-26753 GK 144
7/27006-27005 GK 147
7/28003 GK 162
7/28006 GK 162
7/28729 GK 171
7/28732 GK 171
7/28861 GK 176

7/28729

9c 171

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MUSTAFA BİLİCİ'NİN
TBMM 7/28729 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Ülkemizde son yıllarda doğal alanların yapılaşmaya açılması süreci hız kazanmıştır. Özellikle dere yatakları, meralar ve yaylalar gibi doğal ve kamusal alanlarda imar izni verilmesi; sel, heyelan ve su baskın gibi afet risklerini artırmakta, ekosisteme onarılması güç zararlar vermektedir.

Yaylalarda kentsel yapılaşma ve kaçak turizm yatırımları artarken; meralarda tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin dışlanması, kırsal geçim kaynaklarını tehdit etmektedir. Dere yataklarının yapılaşmaya açılması ise pek çok şehirde yaşanan taşkın ve can kayıplarına neden olan afetlerin temel sebeplerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Bu bilgilendirme ışığında:

1-Son 10 yıl içinde Türkiye genelinde dere yatakları üzerinde yapılaşmaya açılan alanların toplam büyüklüğü nedir? Bu alanlara hangi amaçlarla imar izni verilmiştir?

2-2020-2025 yılları arasında mera alanlarında yapılan imar planı değişikliği sayısı kaçtır? Bu değişikliklerin bölgesel dağılımı nedir?

3-Yaylalarda verilen imar izinlerinin hukuki dayanağı nedir? 2020 sonrası yaylalarda ruhsat verilen yapıların sayısı kaçtır?

4-Dere yataklarında yapılaşmaya izin verilen alanlarda yaşanan taşkın, su baskını ve heyelan olaylarına ilişkin herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır?

5-Bu alanlarda verilen imar izinleri öncesinde çevresel etki değerlendirme süreci işletilmiş midir? ÇED süreci işletilmeyen projeler var mıdır?

6-Dere yataklarına, yaylalara ve meralara verilen imar izinleriyle ilgili olarak açılmış idari dava sayısı kaçtır? Bu davaların ne kadarı yurttaşlar lehine sonuçlanmıştır?

CEVAPLAR

Bilindiği üzere ÇED Yönetmeliği'nin Tanımlar bölümünün (e) fıkrasında, “Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED)”, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesi, olumsuz etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi amacıyla; seçilen yer ve teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesi, projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaların bütünü ifade etmektedir. Bu çerçevede, planlama ve imar izin süreçleri ÇED sürecinin dışında gerçekleştirilemez.

ÇED Yönetmeliği'nin 6 ıncı maddesi 3 üncü fıkrasında ise;

“Bu Yönetmelik kapsamında yer alan projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadan projelere başlanması ile ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilmesi, proje için yatırıma başlanması ve ihale edilmesi mümkün değildir. Aksi takdirde ,” Çevre Kanunu hükümleri gereği işlem başlatılması gerekir.” hükmü yer almaktadır. ÇED süreci tamamlanmadan inşai faaliyete başlanması ve tespiti halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20 inci maddesi (e) bendi; “Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci tamamlamadan inşaatla başlayan ya da faaliyete geçenlere proje bedelinin yüzde ikisi oranında idarî para cezası verilir. Cezaya konu olan durumlarda yatırımcı faaliyet alanını eski hale getirmekle yükümlüdür.” hükmü gereği idari yaptırım kararları uygulanmaktadır.

Bu konuda özellikle Belediyeler önemli yetkili kurumlar olup, projelere ilişkin herhangi bir ÇED kararı olmadan ruhsatlandırma işlemi yapmamaları gerekmektedir. Bakanlığımızca “ÇED Olumlu” ya da “ÇED Gerekli Değildir” kararı alınmadan ilgili belediyeler tarafından ruhsatlandırılarak faaliyete başlayan projelerin tespit edilmesi halinde; hem geri dönülmesi mümkün olmayan çevresel zararların önlenmesi hem de yasal süreçlerin işletilmesi amacıyla Çevre Kanunu'nun 15. ve 20. maddeleri uyarınca ilgili projelere idari para cezası uygulanmakta ve faaliyetler durdurulmaktadır.

Bu kapsamda, 14.05.2025 tarihli Bakanlığımız yazısı ile 81 İl Valiliğine konunun önemi ve hassasiyetine binaen; tüm ilgili Büyükşehir, İl, İlçe, Belediye Başkanlıkları, YİKOP (Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları) ve İl Özel İdare teşkilatlarının talimatlandırılması hususu tekrar hatırlatılmıştır.